

Vlastislav Janík
Daniel Plaček

OTTO LAADT

Číšník z Karlova náměstí

Sokol z Podolí

Vězeň z Mauthausenu

Nesmíme

zůstat

nic dlužní!

Vlastislav Janík
Daniel Plaček

OTTO LAADT

Číšník z Karlova náměstí

Sokol z Podolí

Vězeň z Mauthausenu

*Nesmíme
zůstat
nic dlužni!*

*Autoři srdečně děkují partnerům a sponzorům,
kteří svou podporou umožnili vydání této knihy,
jmenovitě to jsou:*

*Čeněk a Ježek a.s.
Sokol Praha-Podolí
Karel Polata*

Editors © Vlastislav Janík, Daniel Plaček, 2024

ISBN 978-80-7244-509-7

ÚVOD

Historické pozadí vzniku knihy aneb Příliš mnoho náhod...

Náhoda první – Kamarádi

V. JANÍK

Od začátku roku 2008 jsem začal pravidelně navštěvovat KT Mauthausen. Mému zájmu předcházela setkání s ještě žijícími mauthausenskými vězni. Natáčel jsem jejich vyprávění v rámci projektu Paměť národa. Životní osudy těchto vězňů byly jiné než z ostatních koncentračních táborů. Když hovořili o svých prožitcích z tábora, bylo to jen o smrti, o tisíci způsobech smrti, ale také o obrovské vůli přežít. Chtěl jsem se v té době o nich dozvědět co nejvíce. I o těch, kteří již nežili. A právě účast na zájezdech mi umožňovala navázat kontakt s mnoha pozůstalými. Ty jsem posléze navštěvoval a do rukou se mně tak dostávaly mnohdy unikátní dokumenty a svědectví. V roce 2013 se takového zájezdu zúčastnila i paní Nataša Herynková se svým manželem. Koncentračním táborem Mauthausen prošel její dědeček Ing. František Klomínek a zahynul zde její otec JUDr. Zbyněk Tauchman. Když jsem ji asi měsíc po zájezdu navštívil, zapůjčila mi veškerý materiál, který po těch mužích měla. Mezi dokumenty byly i knižně svázané paměti Otty Laadta. Uvedené materiály jsem si okopíroval a uložil do svého archivu s tím, že se k nim někdy v budoucnu vrátím. Primárně je totiž mojí snahou o lidech, kteří prošli vězněním v KT Mauthausen, napsat co nejrozsáhlejší monografie. Osudů je však mnoho, a tak po sedm let ležely tyto materiály v digitální podobě na disku mého počítače a nic se s nimi nedělo.

Dlouhou dobu jsem měl doma v šuplíku jedinou fotografii mého nevlastního praděda, jak stojí někde na schodech, oblečený v saku s vězeňským číslem 35327. Vždy, když jsem se k ní po nějaké době vrátil, přemýšlel jsem, co asi prožíval za války v období protektorátu Čechy a Morava a po dobu svého věznění. Fotografie pak pokaždé zase na několik let skončila zpět v šuplíku.

Postupem času začala stářím lehce žloutnout. Od mé mámy jsem věděl víceméně jen tolik, že poté, co byl někým udán, že ilegálně přechovával zbraně, byl vězněn v koncentračním táboře Mauthausen, ale podařilo se mu z něj po osvobození vrátit domů. Donedávna byly archivy dostupné jen omezeně. Hlavním zdrojem informací o poměrech v různých koncentračních táborech a zřůdnostech odehrávajících se za jejich zdmi byly pro mne jen knihy a zaznamenané paměti některých přeživších.

V roce 2005 jsme s manželkou poprvé navštívili koncentrační tábor Mauthausen v Rakousku. Chtěl jsem alespoň ze zvědavosti vědět – „Kde teda byl nějaký ten český barák a ten lom, kde tahali vězni po schodech nahoru ty balvany?“ A tajně a spíše naivně jsem doufal v nějakou náhodu, že bych mohl třeba pradědu objevit na nějaké fotografii, informačním panelu či výstavce.

I když jsem se narodil v neděli a v životě jsem měl na podobné náhody mnohokrát štěstí, bohužel se tak tenkrát nestalo a navíc ten nepříjemný deštivý den jsme promokli téměř až na kost. Koncentrační tábor, který jsme ani nestihli celý projít, mi zůstal tehdy v paměti jako studené, ponuré, syrové místo za hradbou mokrých kamenných kvádrů, kam se vracely i moje smíšené pocity při pomyšlení na hrůzu, strach, bezmoc a ponížení těch, za kterými se kdy zavřela mohutná vrata hlavní brány tábora. Neviditelná přítomnost smrti byla cítit na každém kroku.

Postupem času jsem se začal zajímat o historii více a zhruba během posledních deseti let jsem s manželkou procestoval velkou většinu evropských bojišť, muzeí a pietních míst spjatých s druhou světovou válkou.

Moje teta, sestra mé mámy, vedla rodinnou kroniku. Věděla o mém zájmu o historii a pár let před svou smrtí mi věnovala desky s několika kopiemi dokumentů týkajících se pradědo-

va věznění a jeho repatriace. V následujících několika letech, kdy archivy začaly vydávat svá svědectví i běžným smrtelníkům, jsem počal v rámci genealogického výzkumu naší rodiny shromažďovat materiály o předcích, a zrovna v případě praděda se mi dařilo nalézat celkem dost zajímavých materiálů. Rozhodl jsem se tedy, že si z fotografií a dokumentů udělám pro sebe a naši rodinu fotoknihu, kde se pokusím zmapovat jeho život...

Náhoda druhá – Kniha jako impuls

Abych ještě více rozšířil vědomosti a pochopil poměry v koncentračním táboře, koupil jsem si knihu *Mauthausen – konečná stanice*, jejímž autorem byl Vlastislav Janík v úzké spolupráci s Jaroslavem Čvančarou. Na konci textové části knihy stálo: Uvítáme každou informaci o dalších českých vlastencích vězněných v KTM. A dále zde byly uvedené kontaktní e-mailové adresy.

Několik týdnů jsem si pohrával s myšlenkou, že bych jim mohl zaslat fotografii s informacemi, jak Otto schovával zbraně v restauraci v Praze-Podolí a dostal se postupně až do Mauthausenu, pokud by to bylo pro někoho zajímavé... Napsal jsem tedy e-mail panu Čvančarovi, jelikož mi byl známější. Odepsal mi hned druhý den ráno a po krátké výměně informací uvedl, že by mohla být v připravovaném doplnění původní knihy zařazena Ottova fotografie s nějakým popiskem. Dále předal informaci kolegovi V. Janíkovi. Byl jsem potěšen a říkal jsem si, že by to mohla být pěkná dodatečná památka.

V. JANÍK

Kniha *Mauthausen – konečná stanice* vyšla v roce 2017 na základě textu Jana Maršálka *Dějiny koncentračního tábora Mauthausen*, který ještě před rokem 1989 přeložili bývalí vězni z Mauthausenu. Bohužel díky revolučnímu zvratu v roce 1989 se do tisku kniha nedostala. Já jsem český překlad získal od bývalých vězňů. Obdržený text jsem upravil tak, aby čtenář dostal do ruky stručné vyprávění o dějinách KT Mauthau-

sen z pohledu českých vězňů. Kniha vypráví o úloze Čechů v dějinách tábora a o jeho tragické úloze v historii domácího odboje. Záměrem knihy bylo v první řadě podnítit zájem širší veřejnosti o tento koncentrační tábor, který v kontextu s ostatními jako by vůbec neexistoval. A přitom se jedná o velký omyl. V koncentračním táboře Mauthausen byla systematicky vražděna česká i evropská inteligence. Do roku 2017 jsem měl nashromážděno mnoho audiovizuálních nahrávek rozhovorů s bývalými vězni a s velkou ctí a zadostiučiněním za jejich vyprávění jsem jako povinnost pokládal vložit do textu alespoň část jejich vzpomínek, aby autenticky doložily to, o čem se čtenář doví ve faktografickém čtení.

Velkou zásluhu na kvalitě knihy měl samozřejmě Jaroslav Čvančara, autor obrazové přílohy, který výzvu podílet se na knize přijal s velkým nadšením, za což jsem mu velmi vděčný. Zároveň společně s nakladatelem Michalem Moravcem jsme se domluvili, že v závěru uvedeme kontakty na sebe s tím, že bychom byli velmi rádi, kdyby se nám ozvali pamětníci či příbuzní a sdíleli s námi osudy svých známých. A tak se stalo, že se v roce 2020 ozval na mailovou adresu Jaroslava Čvančary Daniel Plaček. Jeho nevlastní pradědeček prožil v koncentračním táboře Mauthausen 2 roky a rád by se o jeho věznění dozvěděl více.

Odpovědět na mail příbuzného či pamětníka je pro nás povinnost. Bylo tomu tak i v tomto případě. Danielu Plačkovi jsem se ozval. Chvilku jsme spolu mluvili a já jsem se mu zmínil, že mám paměti jakéhosi sokolského činovníka z Podolí. Pak jsme oba zavěsili a já jsem jen přemítal ve své paměti, jak se ten sokolský činovník jmenoval. Nahlédl jsem do své databáze a ejhle, vidím jméno Otto Laadt. Vytáčet jsem tedy znovu číslo Daniela Plačka a trochu s přidušeným hlasem se ptám: „Vy jste říkal, že váš příbuzný, který byl v koncentračním táboře Mauthausen, se jmenuje Otto Laadt?“ V telefonu se ozvala odpověď: „Ano.“

Tak to snad není možné, blesklo mně hlavou a do telefonu jsem řekl: „Mám tady jeho paměti na dobu okupace. Pošlu vám je.“ Bylo neuvěřitelné, že 75 let po válce příbuzný jednoho z vězňů, který dává dohromady životopis své rodiny, dostane do rukou paměti svého předka. Něco neskutečného a nádherného.

Náhoda třetí – Setkání informací

D. PLAČEK

Když mi pan Janík v telefonu sdělil, že má paměti, které Otto Laadt sepsal těsně po válce, nemohl jsem tomu uvěřit. Zmocnilo se mě jakési vnitřní napětí a ihned se ve mně začala stupňovat velká nedočkavost, až se budu moci začíst do jejich řádků a dozvědět se celý příběh, který dodnes nikdo z naší rodiny neznal.

Volal jsem to ihned mé matce, která se divila, jak je to možné a kde se paměti vzaly, když nikdo z rodiny o nich zřejmě celých sedmdesát pět let nevěděl. Vzpomínala, že když byla malá, zakazovala matka Vlasta doma o období dědova věznění a nacistických hrůzách mluvit. Bývalo to tak často v mnoha rodinách.

Začala se rýsovat zcela nová situace. Adrenalin a zvědavost vykonaly své. Pan Janík mi poslal Ottovy paměti a já je ještě ten samý večer během několika hodin jedním dechem přečetl. Bylo to pro mne fascinující a neuvěřitelné. Taková souhra náhod. Po tolika letech...

Znovu jsem si vzpomněl na tu neděli – den mého narození a s ním související občasné štěstí v nejrůznějších situacích. Po přečtení se mi propojila spousta informací vytržených z kontextů událostí, které jsem neměl zdaleka kompletní, doplnily se mi další a mohl jsem si je zase o něco lépe chronologicky řadit.

Zcela mě to ovládlo. Jediná vada na kráse byla, že několik stránek bylo ofoceno tak, že text se místy nedal přečíst. Také poslední stránky, na kterých se Otto zrovna vrací domů a příběh vrcholí, byly kompletně rozmazané a nečitelné. Trochu mne to v tu chvíli mrzelo, a navíc jsem si velmi přál, aby příběh pokračoval ještě dále.

V následujících dnech přišel pan Janík s nápadem na společné vydání knihy popisující životní příběh Otty Laadta, obsahující zároveň jeho paměti. Téměř okamžitě jsem začal přepisovat text z fotokopií rukopisu a byl jsem smířen i s tím, že pokud to nevyjde, vytvořím si zmíněnou fotoknihu jako rodinnou památku.

Náhoda čtvrtá – Signál z Mauthausenu

Při úporném nočním datlování do klávesnice počítače přibližně v jednu hodinu po půlnoci, když jsem zrovna přepisoval pasáž, kde po předchozím transportu Otto a ostatní vězni šlapou nahoru do kopce k táboru v Mauthausenu, přišel mi v ten samý okamžik e-mail od místního archiváře, ve kterém byla odpověď na mou několik měsíců starou žádost o poskytnutí dostupných informací.

K mému překvapení byla jako příloha zprávy karta se vstupním zápisem při příchodu vězňů do tábora! Zrovna ve chvíli, kdy tam dle právě přepisovaného textu přicházeli! Náhoda? Znamení?

Když jsem se s přepisem blížil do finále, požádal jsem pana Janíka, zda by mohl kontaktovat paní Herynkovou a případně domluvit návštěvu pro dodatečné získání informací a rozmazaných, nečitelných textů.

Náhoda pátá – Oživená minulost

V. JANÍK

Tlak na moji osobu poté, co se Dan dozvěděl, že vlastním paměti jeho pradědečka, a po zjištění, že poslední stránky nafoceného dokumentu jsou nečitelné, byl enormní. Začal jsem tedy urychleně domlouvat schůzku s paní Herynkovou. Bylo po jarní vlně coronavirové epidemie a život se postupně dostával do normálních kolejí. To nám hrálo do noty a schůzka se tak mohla v polovině června uskutečnit. Tehdy Dan spatřil originál paměti. Hned horlivě nafotil rozmazané stránky, které večer po návštěvě přepsal. Návštěva u paní Herynkové vysvětlila také to, jak se paměti v její rodině objevily. Otto Laadt je po napsání daroval svému příteli a spoluvězni panu Klomínkovi a od něj se dostaly k jeho vnučce paní Herynkové, rozené Tauchmanové. V dalších měsících a letech následovaly různé návštěvy a obesílání archivů, setkání s několika stále ještě žijícími podolskými pamětníky a příbuznými bývalých Ottových spoluvězňů a další aktivity vedoucí ke konečnému vytvoření této publikace.

Kniha *Nesmíme zůstat nic dlužni!* je památka na jednoho oblíbeného číšníka z Karlova náměstí, sokola z Podolí, vý-

čepníka z Braníka a politického vězně z Mauthausenu. Zároveň je pravdivým svědectvím a varujícím připomenutím toho, co Němci nakažení nacistickou ideologií dokázali na našem národě napáchat. Měla by sloužit jako memento na odrazení všech snah o přepisování dějin, kdy poražení rétorikou zločince obviňují vítěze, že také oni se chovali v některých situacích nepřístojně, aniž by uvažovali o tom, že každá akce zároveň vyvolává reakci a že konec války a konec násilí se nedá zastavit podpisem kapitulčního protokolu, ale vyhořením všech křivd a nespravedlností, které byly dlouhými lety okupace v národech evropských států vůči Němcům nashromážděny. Kniha je také vzpomínkou na všechny Čechy, Slováky a vězně ostatních národností, kteří přišli o život v koncentračních táborech, věznicích a na popravištích, které nacistický režim v okupované Evropě stačil za dobu svého vládnutí zřídit.

Nesmíme (a nechceme) zůstat nic dlužní!

Vlastislav Janík
Daniel Plaček

Zleva Jaroslav Čvančara, Daniel Plaček a Vlastislav Janík při návštěvě KT Mauthausen 24. října 2021, v den výročí popravených československých odbojářů, parašutistů a jejich rodin a spolupracovníků v rámci nacistické odplaty za atentát na Reinharda Heydricha.

I / MLÁDÍ STARÝCH ČASŮ

Dům U Šálků č. 310-II

Na Karlově náměstí, které bylo již od dob Karla IV. důležitým místem Města pražského, stály na rohu s dnešní Resslovou ulicí kdysi tři středověké domy. V roce 1666 byl na tomto místě vystavěn velký rohový renesanční dům s pivovarem, sklepy a dominantními štíty. Po pozdější přestavbě tento dům v roce 1781 koupili manželé Šálkovi a někdy v této době se mu začalo říkat dům U Šálků.

Dům U Šálků z Resslový ulice na obraze Václava Jansy (1859-1913).

V přízemí domu bývalo množství obchodů, hostinec a též kavárna, která byla svého času oblíbená především mezi studenty České techniky. V hostinci U Šálků točil hostinský Jan Kalous od září 1890 známé flekovské pivo v ceně 10 krejcarů za jeden litr.

Vedle domu v místě na straně náměstí byl vyzděný mohutný výklenek a v něm stála socha sv. Jana Nepomuckého, který měl nahoře okolo hlavy hvězdičky a u nich malé zvonečky, které za větrného počasí samovolně zvonily. Proto se domu taktéž někdy říkalo U Pěti zvonečků, což popisuje ve své povídce Zvonečková královna z roku 1872 spisovatelka Karolína Světlá. Za svatojánských večerů se zde scházeli římskokatoličtí věřící k modlitbě, zapalovali svíce a pokládali květiny. K tomu jim hrával jednou rukou na harmonium a druhou na trumpetu Kilian Glückauf, známý jako „slepec Kilián“, pražský nevidomý hudebník, který taktéž vyučoval nevidomé žáky

Dům U Šálků na rohu Karlova náměstí a Resslovy ulice (1926).

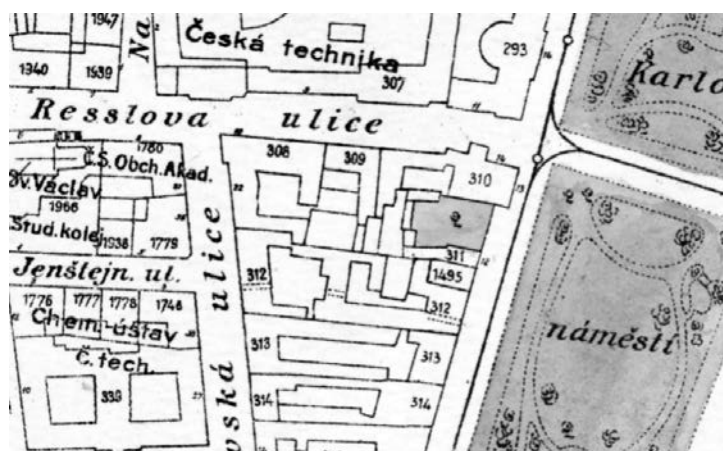

Dům U Šálků s výklenkem a sochou svatého Jana Nepomuckého.

na tehdejší Hradčanském ústavu, v dnešní Škole Jaroslava Ježka.

Dům U Šálků byl za své existence svědkem nejrůznějších veselých i smutných událostí. Jednou došlo k požáru stropu v místní šenkovně, jindy to byly potyčky alkoholem posilněných vojáků nebo i sebevražda studenta právnické fakulty ranou z revolveru.

Noční život pražský si v této době užívali lidé všech vrstev a postavení. Řádně vychlazený pěnový mok na čepu lákal na mnoha místech k posezení, tanci a všelijaké zábavě. Duch vyhlášených staropražských hospod, hostinců, putyk a lokálů s nezaměnitelnou atmosférou doby, opředených legendami a kulturou sobě vlastní, byl všudypřítomný.

Výřez mapy s rohem Karlova náměstí a Resselovy ulice, kde stával dům U Šálků. Jeho demolice se i přes protesty občanů a Klubu za starou Prahu uskutečnila na přelomu let 1938 a 1939. Místo zůstalo prázdné a teprve v letech 2000–2002 zde vyrostl polyfunkční dům Charles Square Center.

Kavárna „V Rubáši“

V přízemí domu U Šálků, v části na straně Karlova náměstí směrem ke zmíněné soše sv. Jana Nepomuckého, byla velmi dlouho provozována kavárna zvaná „V Rubáši“, v určité době nazývaná též „U Mrtvoly“, podle některých zdrojů proto, že zde snad dříve sídlila pohřební služba. Pod touto přezdívkou je zmíněna i v románu Viléma Mrštíka Santa Lucia nebo v I. dílu satirického románu Osudy dobrého vojáka Švejka Jaroslava Haška.

Ale pojďme zpět, jelikož právě v kavárně V Rubáši se začíná příběh Otty Laadta, číšníka z Karlova náměstí, sokola z Podolí, výčepníka z Braníka a politického vězně z Mauthausenu.

Stará mosazná brož s fotografií Otty Laadta jako nemluvněte.

Otto Laadt se narodil v úterý 22. listopadu 1881 v domě č. 962-II, dnes v ulici Jeruzalémská č. 962/3. Byl synem Antonie Laadtové, rozené Neubauerové, původem z Prahy, a obchodního příručího Jana Laadta z Unhoště. V době jejich svatby 4. listopadu 1871 v kostele sv. Jindřicha a sv. Kunhuty v Jindřišské ulici však bydleli již oba v Praze. Jan bydlel na Senovážném náměstí, Antonie nedaleko v Hybernské ulici.

Otec Jan zemřel, když byly Ottovi necelé čtyři roky. Matka Antonie s ním pak zůstala sama a v následujících letech se častokrát stěhovali. Bydleli na nejrůznějších adresách od Malé Strany přes Smíchov až na Nové Město. Otto byl odmalička nucen učit se samostatnosti. V mladistvém věku navštěvoval pět let Obecnou školu v Praze II, Na Poříčí, později pak školu měšťanskou na Smíchově v Praze XVI a poté se úspěšně vyučil číšníkem.

22. března 1900 se stává jejich dalším domovem adresa Karlovo náměstí, č. 310-II, tedy zmíněný dům U Šálků. V červnu následujícího roku Antonie obdržela koncesi v oboru hostinské činnosti a po Janu Benešovském začala provozovat zmíněnou kavárnu V Rubáši. Ottova zárná kariéra číšníka mohla tedy začít právě zde.

Hledání Já

Bylo mu necelých dvacet let, z chlapce vyrostl muž plný energie a nejrůznějších zájmů. Mezi ně patřilo i rybaření. Naučil se plést sítě na rybářské náčiní a také si podal do novin inzerát, že by rád koupil loďku. Jestli k tomu nakonec došlo, se dnes už bohužel nedozvíme. Otto nebyl žádnou výjimkou a jako spousta jiných mladých mužů se v tomto věku začal zajímat o zbraně. Úspěšně složil příslušné zkoušky na zbrojní pas a koupil si svůj první revolver. Jak se později ukáže, střelné zbraně ho budou provázet téměř celým jeho životem, a navíc budou hrát i hlavní roli v některých jeho klíkových životních okamžicích. Příkladem budiž třeba nešťastný pátek třináctého května léta Páně 1904.

Onoho teplého májového večera po uzavření kavárny se Otto možná zdržel s přáteli a lehce se posilnil. V deníku *Politik* o něm druhý den ráno napsali ve sloupku událostí následující noticku:

Ve sporu: 23letý číšník Otto Laadt u č. 13, Karlovo nám., se včera před 10:00 hodinou večerní dostal do sporu s 20letým čalouníkem Karlem Blafářem z Podolu. Po vyhrocení na svého protivníka Laadt vystřelil z revolveru ze vzdálenosti asi 100 kroků. Strážník spěchal za Laadtem Vyšehradskou ulicí směrem k Podolu, kde ho zastavil. Ve strážní místnosti v Hořejším Novém Městě Laadt, který byl lehce opilý, udal, že vystřelil pouze ze strachu varovný výstřel. U sebe měl zbrojní pas. Po vyšetření byl propuštěn.

Naštěstí vše tenkrát dopadlo dobře. V dnešní době by se jednalo o vážnější přestupek a následky by pro něj byly mnohem nepříjemnější. Jeho vášeň pro zbraně se dále vyvíjela. Postupně si pořídil dvě lovecké pušky, jednu kulovnici, flobertku a revolver, vše, jak sám uváděl do žádostí o povolení k nákupu, pro terčovou střelbu na střelnici v Hostivaři, osobní ochranu a honitbu. Krom zmíněného dřívějšího incidentu choval se vesměs v mezích platných dobových regulí a do křížku se zákonem se nijak nedostával.

Léta ubíhala a Otto postupně dospěl a snažil se osamostatnit. Koncem roku 1908 se od matky odstěhoval a během následujících třech let bydlel chvíli na Gerstengasse (Ječná

Pohled do Neklanovy ulice od Výtoně. Nalevo je část zábradlí, pod nímž teče potok Botič vlévající se do Vltavy, za ním obchod s palivou Jana Mesla.

ulice) č. 2031/13 a poté na nábreží č. 1672-II, kousek od dnešního Tančícího domu. Matka zůstala bydlet v domě U Šálků, ale přibývajícím léta se začala podepisovat na jejím zdravotním stavu. Přesně v den jejích čtyřiašedesátých narozenin, 17. října roku 1911, je jí přiznána změna domovské příslušnosti na Prahu, o kterou žádala z důvodu zaopatření ve stáří. O měsíc později 15. listopadu 1911 se nakonec oficiálně vzdává oprávnění k živnosti a provozování kavárny U Šálků. Po deseti letech tedy kavárna mění majitele. Otto jako vrchní číšník zde nicméně zůstává pracovat nadále. Přestěhoval se však na Žižkov k jisté paní či slečně Česákové. Matka Antonie pak opustila dům U Šálků, krátkou dobu pobývala v Sokolské ulici č. 1884, ale pak již nebyla nějaký čas nikde hlášena a po jejím pobytu začaly pátrat příslušné úřady. Několik měsíců nebyla k nalezení, až byla objevena u svého syna na zmíněné žižkovské adrese. Otto ji měl u sebe, staral se o ni, ale po několika měsících se kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu stala chovankou chorobince na Karlově. Od Česákové ze Žižkova se Otto odstěhoval v květnu 1914 pod bájný Vyšehrad do Neklanovy ulice č. 151/40.

Tou dobou dozajista ještě nikdo netušil, že za několik týdnů spáchá bosensko-srbský aktivista Gavrilo Princip v Sarajevu atentát na arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku Žofii Chotkovou. Nedlouho poté začne první světová válka, která si v konečném důsledku vyžádá přes 10 milionů mrtvých.

II / TAK NÁM ZABILI FERDINANDA!

Svatba a loučení

Dva měsíce po atentátu se v neděli 23. srpna 1914 Otto žení! Je mu téměř třiatřicet Kristových let a v bazilice sv. Petra a Pavla na Vyšehradě si bere za ženu vdovu Johanu Matějkovou, rozenou Čermákovou, z Březových Hor u Příbrami. Johana měla na Březových Horách na Komenského náměstí (dnes nám. J. A. Alise) nedaleko kostela papírnictví, které jí zařídil její první manžel, soukromník Jan Matějka. V prvním patře domu, kde měla obchod, tehdy i Matějkovi bydleli. Bohužel osud jejich manželství nepřál a netrvalo ani 3 roky. Jan Matějka náhle zemřel na chrlení krve. S Johanou po otci zůstaly dvě malé děti – tříletý Otík a dvouletá Vlasta. Zanedlouho se ale zkrříží její životní cesta právě s Ottou Laadtem.

Otto byl inteligentní, pohledný a společenský mladý muž, který díky svému číšnickému řemeslu neměl problémy komunikovat s okolím. Velmi dbal na svůj zevnějšek, většinou nosil sako, vestu, kravatu pečlivě uvázanou, krátce střižený knírek a v kombinaci s hlubokýma hnědýma očima se stával zákonitě středem zájmu vícera dámských protějšků.

Z rodinné korespondence je patrné, že Johana soutěžila o jeho přízeň s jistou paní Trčkovou a také že dostala věnem patnáct tisíc korun. Peníze ale určitě nebyly hlavním důvodem sňatku, což také Otto v průběhu dlouhých společných let mnohokrát dokazoval.

Otto, Johana, malý Otík a Vlasta společně na pár měsíců obývali přízemní byt pod Vyšehradem a po krátké době je tu šťastná novina. K jejich radosti se rodina zanedlouho rozroste o další přírůstek. Johana je totiž těhotná. Rozhodnou se tedy najít bydlení, kam by se vešli i s očekávaným miminkem. Přesně na Silvestra 1914 začíná platit jejich nově hlášená adresa bytu o dvou místnostech v ulici Pankrácká 77 (dnešní Sinkulova v Praze-Podolí). Zde Otto s rodinou konečně „zakotví“ a tento byt budou obývat následujících dvacet šest let.

Otto si nechal prodloužit svůj zbrojní pas a po úspěšném absolvování povolovacího řízení dostal v souladu s císařským zbrojním patentem také povolení nosit zbraň pod zákonnou délkou osmnáct centimetrů. Mohl si tedy pořídit nový menší

Stará kabinetní fotografie Johany Laadtové, t. č. ještě Matějkové, žijící s Janem Matějkou na Březových Horách u Příbrami.

Svatební fotografie Otty Laadta a Johany Matějkové, rozené Čermákové. Svatební obřad měli dne 22. 8. 1914 v bazilice sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

Rodinná ateliérová fotografie pořízená zřejmě před Ottovým odchodem do Velké války. Zleva malý syn Otík, Otto Laadt, dcera Vlasta a manželka Johana, na klíně s dcerou Růženkou.

revolver na ochranu sebe a rodiny. V těchto dobách nebylo nošení zbraní nic zas až tak neobvyklého a navíc Otto v určitém období každý večer odnášel celodenní kavárenskou tržbu, takže se potřeboval cítit bezpečně.

Přesně čtyřicet týdnů od svatby se manželům Laadtovým narodila 29. května 1915 dcerka Růženka, jejich jediné společné dítě. Jsou šťastni, prožívají radostné období, které však opět netrvá dlouho. Vlastně jen několik měsíců, a to do doby, než je Ottovi doručeno předvolání, že se má 28. března 1915 v půl desáté ráno dostavit na policejní komisařství s vojenskými doklady. Musí se tedy bohužel s rodinou rozloučit a odjíždí do války.

V zákopec

31. července 1914 byla na mnohonárodnostním území tehdejšího Rakouska-Uherska vyhlášena všeobecná mobilizace. V době mobilizace měla rakousko-uherská armáda ve zbraní vojáky tvořené ročníky narození 1890, 1891 a 1892. Tyto ročníky tvořily mírový stav armády a sloužily od podzimu roku 1911. Vyhlášením mobilizace byli do armády povoláni muži ročníků 1882–1889, kteří prodělali prezenční službu v letech 1903–1913. Tím byly doplněny mírové stavy armády na válečné. Zároveň s tím byli povoláni i branci I. výzvy. Do ní spadali muži ročníků 1877–1881, kteří si odbývali vojenskou službu v letech 1897–1904 a po dovršení 34. roku byli vyřazeni ze záloh svých jednotek. Právě z těchto povolanců byly vytvořeny domobranecké jednotky, k nimž nastoupil Otto Laadt 12. února 1915, a to k zeměbraneckému pěšímu pluku 4/460. Nakonec byl odeslán na srbskou frontu, kde rakousko-uherská armáda v létě utrpěla velkou porážku a musela koncem srpna ustoupit na výchozí pozice. Ani podzimní pokusy nepřinesly rakousko-uherské armádě žádné úspěchy, a tak první fáze rakousko-srbské války končila 15. prosince 1914 na hranicích Srbska. Zanechala po sobě ztráty ve výši 215 000 mužů na rakousko-uherské straně a na srbské 170 000 mužů. V květnu 1915 se konflikt podstatně změnil vstupem Itálie do války proti Rakousku.

Díky vyčerpání obou stran a přesunutí hlavních bojů 1. světové války na ruskou a francouzskou frontu se až do října 1915 na srbské frontě nedělo téměř nic. Až 5. října 1915 začala vel-

ká ofenziva rakousko-uherských sil společně s bulharskými spojenci proti Srbsku. Vše bylo podmíněno ztrátou iniciativy Britů v Dardanelách a snahou Němců ovládnout na pomoc Turecku tzv. Bagdádskou dráhu, která procházela přes Srbsko. Také do této ofenzivy byly nasazeny jako v letních měsících roku 1914 pluky s výrazným počtem českých branců a je pravděpodobné, že se do těchto bojů zapojil i Otto Laadt. Podzimní ofenziva donutila Srby k ústupu z vlastní země přes Černou Horu až k Jaderskému moři. Asi na základě úspěchu rakousko-uherských vojsk byla Laadtova jednotka ze srbské fronty stažena a následně byl celý pluk převelen na Sočskou frontu, kde od 11. března 1916 začala tzv. pátá bitva na řece Soča. Italská ofenziva započala 21. února na základě požadavku francouzského spojence, který odolával ofenzivě Němců u Verdunu. Při nástupu Italů do pozic bylo jejich vojsko nepřipravené a s malou dodávkou munice. Proto útoky trvaly jen několik dnů a 16. března byly zastaveny. Nicméně několik dnů po konci hlavního dělostřeleckého ostřelování rakouských pozic byl Otto Laadt 21. března 1916 v řadách 12. roty 409. pluku zraněn.

Po nezbytné hospitalizaci byl převzat zemským pěším plukem v Českých Budějovicích, kde do 12. července 1916 vykonával strážní službu, a byl proveden přezkum jeho zdravotního stavu. Ten byl shledán za vyhovující a Otto Laadt byl zařazen 18. července 1916 jako „služby schopný“ k bojové jednotce a znovu nasazen na frontu. Tentokráte na ruskou jako příslušník 2. roty zeměbranceckého pluku 52/6. Bylo to v době, kdy započala ofenziva carského generála Brusilova, která donutila rakouská a německá vojska ustoupit o 60 až 120 km na západ. Tím pomohla odlehčit italské frontě a zabránila přesunu německých jednotek k Verdunu. Trvala až do podzimu roku 1916 a citelně podlomila morálku rakouské armády. Současně s tím strhla do víru války Rumunsko, které se zařadilo mezi státy Dohody.

Během polního tažení na ruské frontě převedli Ottu Laadta 26. prosince 1916 k výcvikové rotě, kde zůstal až do 27. března 1917, kdy byl přidělen k 106. pěšímu pluku. Tři dny po tomto přeřazení skončila definitivně jeho účast na ruské frontě. Jeho pluk se opět přesunul na italskou frontu, kde byl nasazen do bojů o horu Monte Cucco, ležící severně od Gorice a vypínající se na levém břehu řeky Soči do výše 612 metrů nad mořem. Na tomto vrchu rakousko-uhersí vojáci vybudovali po celém

obvodu kopce více jak 60 jeskyní, ve kterých mohlo přebývat minimálně 500 vojáků ve skrytu a připravených na nečekaný útok. Během celého jara 1917 se italská strana připravovala na mohutnou ofenzivu. Na sočskou frontu soustředila 36 divizí s obrovskou palebnou silou. I rakouská strana posilovala své pozice, což jí umožnila únorová revoluce v Rusku a menší intenzita bojů na východní frontě.

Začátku 10. bitvy na Soči, která byla předposlední velkou bitvou v tomto prostoru, předcházela 12. května silná dělostřelecká příprava. 2 200 dělostřeleckých hlavních zasypávalo rakouské zákopy po dobu 54 hodin. Velké škody však nezpůsobila. Obránci se ukryli do vybudovaných skalních kaveren a po dělostřelecké přípravě mohli účinně odrážet italské útoky. Pravděpodobně při jednom z těchto útoků 18. května 1917 Otto znovu utrpěl zranění, a to na obou rukách. Ještě před ukončením bitvy, která se protáhla až do 8. června 1917, mu byla udělena bronzová medaile za statečnost před nepřítelem. Jednalo se o nejnižší stupeň této medaile. Od roku 1917 se stříbrná a zlatá udělovala jen důstojníkům. Ministerstvem války byl jako zraněný v seznamu ztrát číslo 605 (Verlustliste Nr. 605) uveden až 2. srpna 1917. Tímto datem končí záznamy o jeho další vojenské službě v c. a k. armádě. Objevuje se až zápis, že byl po vzniku Československé republiky zařazen 1. února 1921 do stavu 5. pěšího pluku T. G. Masaryka v Praze a v prosinci přeložen do tzv. II. zálohy. O pět let později 4. června 1926 byl povýšen na svobodníka v záloze a 31. prosince 1931 definitivně propuštěn z branné moci, čímž skončila jeho vojenská kariéra.

27. říjen 1918 byl fakticky posledním dnem rakousko-uherské říše, skončilo staré mocnářství a s ním v tento den odešel i malý syn Otík. Bylo mu teprve 7 let, když náhle zemřel. Válka skončila a zrodil se samostatný československý stát.

U Laadtových však radost vystřídal smutek.

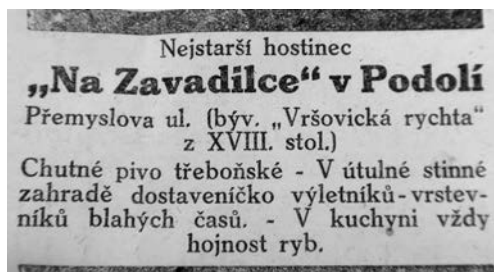

Rodinná ateliérová fotografie před skončením Velké války, pravděpodobně z roku 1918, ještě před úmrtím malého Otíka. Stojící Otto s Johanou, dole zleva Růženka, Vlasta a Otík.

III / PODOLÍ

Ryby, Sokol a Kašpárek

Podolí, dříve Podol, bylo místem, kde obživu mnoha rodin zajišťovalo pěstování nejrůznější zeleniny a hojně také rybolov. I přes omezenou přístupnost díky tehdejší absenci vyšehradského tunelu sjížděli se sem Pražané hlavně v létě na výlety. Lákal je také bezpočet restaurací, kde se smažily vyhlášené mřenky neboli grundle, které se „spláchly“ vychlazeným pivem a poté se vše zajedlo třeba čerstvými ředkvičkami.

Novinová reklama podolské restaurace Na Zavadilce.

Sokolská jednota v Podolí-Dvorcích byla založena 20. listopadu 1892 v zahradní restauraci Na Zavadilce, která byla též jednou z opěvovaných provozoven nabízejících vynikající krmí z denně čerstvých ryb. Restaurace se nacházela v dnešní Podolské (svého času též Přemyslově) ulici, zhruba na půl cesty od vodárny k dnešní sokolovně. Prvním starostou jednoty byl Antonín Ladislav Karásek, a to až do své smrti v prosinci roku 1902, s výjimkou přestávky na několik měsíců v roce 1894, kdy ho zastoupil František Řechka. Později roku 1905 byl zvolen starostou bratr Josef Máchal, který zastával tuto funkci až do roku 1922. Jeho životním cílem se stalo vybudování sokolovny, ač se bohužel jejího otevření nedožil. V roce 1910 vzniklo Družstvo pro postavení tělocvičny a členové začali strádat na budoucí nákup pozemku a stavbu sokolovny.

Roku 1913 čítala podolská jednota dvě stě třináct členů. Světová válka pak silně poznamenala i sokolskou činnost. Mnoho bratrů se domů již bohužel nevrátilo a zaplatili daň nejvyšší. Velkých smutků a vzpomínání bylo tehdy v sokolských řadách